

ORGANIZÁCIA SYSTÉMU MIGRÁCIE A AZYLU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE PREHĽAD

POSLEDNÁ AKTUALIZÁCIA SEPTEMBER 2020

ÚVOD

Dokument popisuje základnú organizáciu politík v oblasti migrácie a azylu štátnych príslušníkov tretích krajín (ŠPTK) v **Slovenskej republike (SR)** z hľadiska inštitúcií a ich vzájomných vzťahov. Prehľad vychádza z informácií, ktoré poskytla SR v **septembri 2020**.

PREHĽAD INŠTITÚCIONÁLNEHO A LEGISLATÍVNEHO RÁMCA

INŠTITUCIONÁLNY KONTEXT

Politiky a opatrenia v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany ŠPTK sú v SR v pôsobnosti troch ministerstiev:

- Ministerstva vnútra SR (MV),
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR), a
- Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVEZ).

MV vykonáva svoju agendu v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany predovšetkým cez:

- Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, ktorý je zodpovedný najmä za kontrolu hraníc, vízovú prax, vstup, výstup, pobyt, kontroly a návraty cudzincov, ako aj za boj proti obchodovaniu s ľuďmi, neregulárnej migrácii a prevádzkačstvu. Analyzuje tiež riziká a cestovné doklady, a realizuje niektoré úlohy v súvislosti

s azylovým procesom a Dublinským nariadením.

- Migračný úrad, ktorý zodpovedá za prijímanie a základnú starostlivosť o žiadateľov o udelenie azylu, rozhoduje o udelení medzinárodnej ochrany ako prvostupňový správny orgán, implementuje Dublinské nariadenie a koordinuje tvorbu migračnej politiky štátu. Cez mimovládne organizácie (v súčasnosti Slovenská humanitná rada) zabezpečuje aj doplnkovú starostlivosť pre žiadateľov o udelenie azylu a spolupodieľa sa na integrácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

MV je tiež zodpovedným a certifikačným orgánom Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF) a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) na obdobie rokov 2014-2020.

MPSVR koordinuje pracovnú migráciu, národnú integračnú politiku (zamestnanosť, sociálne zabezpečenie, zdravotnú starostlivosť cudzincov) a Medzirezortnú expertnú komisiu pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov (MEKOMIC). Vypracováva právne predpisy o zamestnávaní cudzincov a kritériá vstupu jednotlivých kategórií ŠPTK na trh práce SR. Má v kompetencii tiež starostlivosť o maloletých bez sprievodu. Do pôsobnosti MPSVR patrí:

- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré koordinuje 46 úradov práce v regiónoch SR rozhodujúcich okrem iného o pracovných povoleniach pre ŠPTK, a

- Národný inšpektorát práce, ktorý sa spolu s ÚHCP P PZ podieľa na opatreniach proti nelegálnemu zamestnávaniu cudzincov na Slovensku.

MZVEZ v rámci konzulárnej agendy vydáva víza a prijíma žiadosti o udelenie pobytu či štátneho občianstva. Koordinuje rozvojovú spoluprácu a humanitárnu pomoc SR. Vytvára partnerstvá s krajinami pôvodu neregulárnych migrantov a pomáha (potenciálnym) núteným migrantom v iných krajinách. MZVEZ zodpovedá za vonkajšiu dimenziu migrácie aj prostredníctvom veľvyslanca s osobitným poslaním pre migráciu a jeho pracovnej skupiny.

Medzirezortná koordinácia migračnej a integračnej politiky SR sa realizuje v rámci týchto platforiem:

- Riadiaci výbor pre migráciu a integráciu cudzincov a
- Medzirezortná expertná komisia pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov (MEKOMIC), ktorá je poradným orgánom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ďalšími zodpovednými štátnymi inštitúciami sú:

- Centrum právnej pomoci Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré poskytuje právnu pomoc v azylových veciach, v konaniach o administratívnom vyhostení alebo zaistení ŠPTK či žiadateľa o udelenie azylu. Právnu pomoc v týchto veciach poskytuje aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom SR.
- Verejný ochranca práv, ktorý ako nezávislý orgán SR chráni základné práva a slobody osôb vrátane cudzincov v konaní pred orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom.
- Štatistický úrad SR, ktorý harmonizuje číselné informácie o cudzincoch so štandardmi EÚ, OSN a dokumentmi schválenými vládou SR. Spracúva tiež údaje o zahraničnej migrácii a organizuje sčítanie obyvateľov.

Krajské sudy a Najvyšší súd SR preskúmavajú zákonnosť rozhodnutí migračného úradu a orgánov v pôsobnosti ÚHCP P PZ.

Na svojom území SR spolupracuje s týmito medzinárodnými medzivládnyimi organizáciami:

- Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM), ktorá okrem iného poskytuje poradenstvo ŠPTK cez Migračné informačné centrum IOM, implementuje Program asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (AVRR), a koordinuje Európsku migračnú sieť (EMN) na Slovensku.
- Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR), ktorý má právo na prístup k žiadateľovi o azyl a s jeho súhlasom aj ku konaniu o azyle.

Aktívnymi neziskovými organizáciami na Slovensku sú najmä Slovenská humanitná rada, Liga za ľudské práva, Nitrianska komunitná nadácia, Mareena, Slovenská katolícka charita, Marginal, Človek v ohrození / Človek v tísni, Nadácia Milana Šimečku a Centrum pre výskum etnicity a kultúry na Slovensku.

PRÁVNÝ RÁMEC

SR vychádza v oblasti migrácie z niekoľkých strategických dokumentov:

- ✓ Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 (2011),
- ✓ Integračná politika SR (2014),
- ✓ Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike (2018),
- ✓ Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022,
- ✓ Celoštátna stratégia podpory a ochrany ľudských práv (2015).

Zákony relevantné pre oblasť migrácie a medzinárodnej ochrany schvaľuje Národná rada SR (parlament). Ide najmä o:

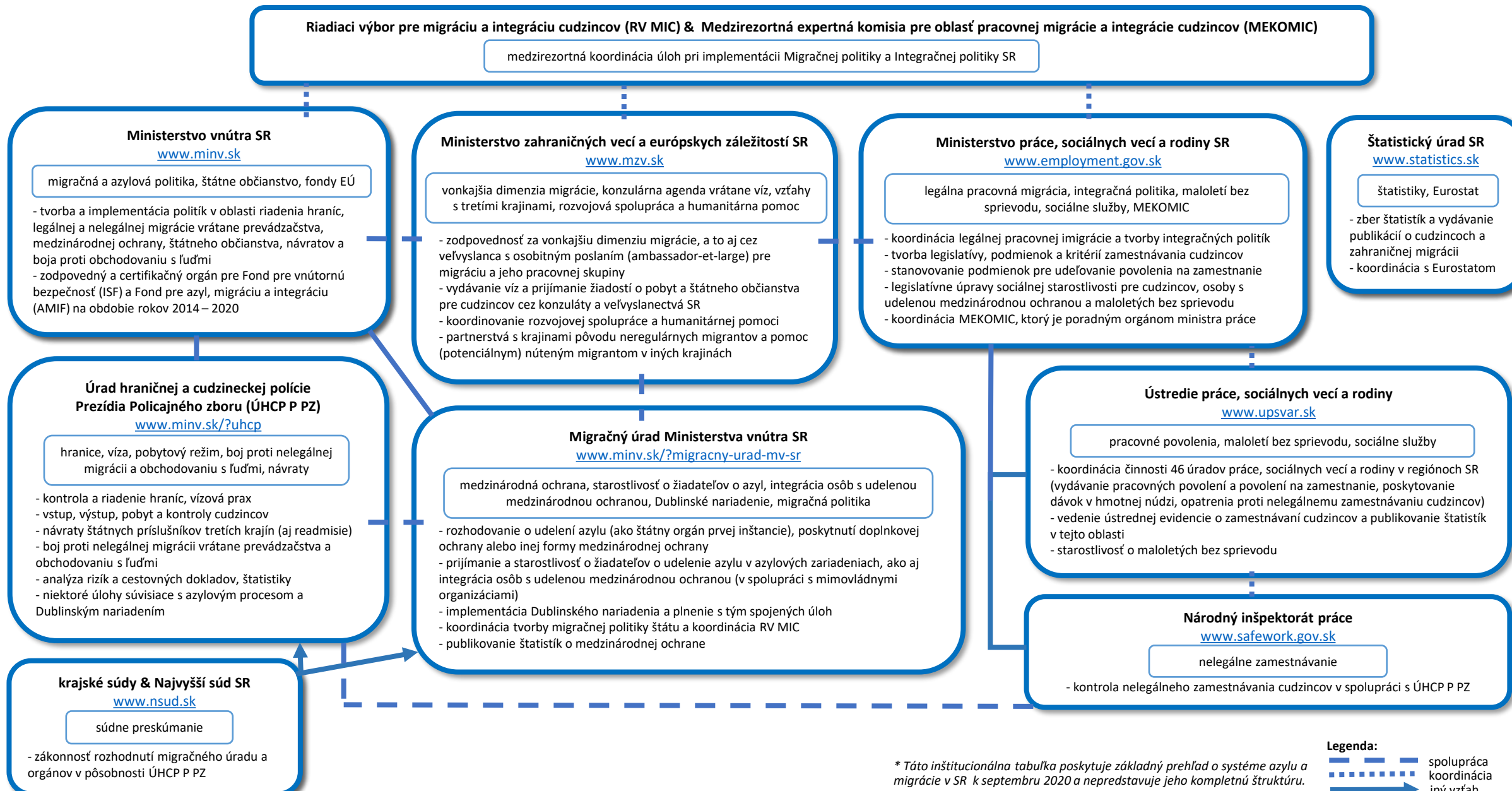
- ✓ zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, ktorý okrem iného upravuje vstup cudzincov, ich pobyt a základné práva a povinnosti, či vyhostenie,
- ✓ zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti, ktorý reguluje zamestnávanie cudzincov, a
- ✓ zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle, ktorý okrem iného upravuje konanie o azyle.

Ďalšie zákony sa zaoberajú napr. odbornou kvalifikáciou, občianstvom, nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním, zdravotnou starostlivosťou a pod.

INŠTITUCIONÁLNA TABUĽKA

Aktuálna inštitucionálna tabuľka tvorí prílohu tohto prehľadu.

* Táto inštitucionálna tabuľka poskytuje základný prehľad o systéme azylu a migrácie v SR k septembru 2020 a nepredstavuje jeho kompletnú štruktúru.